

Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht

Foundation for Forest Management and Production Control

Ds. Martin Luther Kingweg perc. no. 283 tel. 483131 Email:sbbsur@sr.net Website:www.sbbsur.org

De potentie van de kleine houtwaren als een bron van inkomsten uit de bossen van Suriname

Inleiding

De laatste jaren hebben de kleine houtwaren (KHW) ongeveer SRD 15.000 per jaar bijgedragen aan de directe inkomsten van Suriname.

Volgens de bosbouw statistieken van de Stichting voor Bosbeheer en Bostoezicht (SBB) is dit ongeveer 0,5% van de totale verdiensten verkregen uit houtkap in Suriname. Door een verbeterde aanpak vanuit de zijde van de overheid en planmatige productie door de producenten kunnen zowel de producenten, de handelaren als de staat meer voordelen halen uit de KHW, terwijl duurzame productie van de KHW ten goede komt aan zowel de bossen als de mens.

Ter realisatie van een verhoogde benutting van de KHW is het ook belangrijk om samen met alle partijen te komen tot een eenduidige definitie van KHW. Gebleken is dat er nog verschillen bestaan tussen de formele definities en demensies zoals opgenomen in de beschikking op basis waarvan de retributies op deze producten geïnd worden en datgene dat gebruikt wordt (informeel) door de handel in de KHW.

Vandaar het onderzoek naar de KHW om o.a. te komen tot een eenduidige definitie en om meer inzichten te verkrijgen rond de productie, handel en het gebruik ervan.

Deze informatie folder geeft de resultaten weer van de gehouden discussies om te komen tot eenduidige definities van KHW en geeft ook de basis voor verder onderzoek naar de potentie van deze producten. Tevens wordt inzicht verschafft in de geregistreerde productie van de KHW en staatsinkomsten over de periode 2000 – 2008 (zie tabel).

Partij bonenstaken

De meest geproduceerde kleine houtwaren (in Engels: Minor Timber Products) zijn:

Nederlands:	Engels:
Bonenstaken	Bean sticks
Tomatenstokken	Tomato sticks
Kraaienpoten	Crow legs
Sparrenhout	Light construction timber
Fuikstokken	Fyke net fishery poles
Draadpalen	Fencing poles
Crematiehout	Cremation poles
Houtskool	Charcoal
Brandhout	Firewood
Shingels	Shingles

Karakteristieken van kleine houtwaren

Een belangrijk aspect van kleine houtwaren (KHW) is dat de productie ervan niet kapitaalintensief, maar meer arbeidsintensief is.

Vandaar dat het aantrekkelijk is voor de dorpsgemeenschappen om de KHW te produceren. De productie van de KHW levert een directe bijdrage aan het levensonderhoud van deze gemeenschappen.

De productie van de KHW vindt dan ook plaats in zowel gemeenschapsbossen als op concessies en wordt zonder planning gedaan.

Er is weinig bewerking nodig omdat de productie manueel plaatsvindt. In sommige gevallen worden de producten direct verkocht aan de eind gebruiker. Ook vindt de handel plaats via de tussenhandelaar of wederverkoper die zelf bestellingen plaatst bij de producenten om het verder af te zetten bij de eind gebruikers.

Productie van Walaba palen

De verschillende assortimenten

Onder de producenten, handelaren en gebruikers van de KHW in Suriname zijn de volgende assortimenten bekend:

Bonenstaken: houten stokken met een gemiddelde lengte van ± 2 m en een gemiddelde diameter (gemeten over de helft van de lengte) van ± 2,5 cm, gebruikt in de tuinbouw als steun voor klimplanten zoals kousenband.

Tomatenstokken: houten stokken met een gemiddelde lengte van ± 1,75 m en een gemiddelde diameter van ± 4,5 cm, gebruikt in de tuinbouw als steun voor kleinere klimplanten zoals tomaten.

Kraaienpoten: middelgrote houten palen met de lengte variërende tussen 3 en 5 m en de diameter tussen 7,5 en 10,0 cm, gebruikt als steunpalen voor stortwerken in de bouwsector.

Sparrenhout: middelgrote ontschorste palen en stokken, traditioneel gebruikt als stutten en balken voor de constructie van tijdelijk verblijf, traditionele woningen, hutten en kamperen door binnenlandse gemeenschappen. Afhankelijk van de constructie en de afmeting in de lengte varieert de diameter tussen 7,5 en 15,0 cm.

Fuikstokken: ronde houten stokken, meestal van de houtsoort Manbarklak (*Eschweilera coriacea*) met een minimum lengte van 8,0 m en een gemiddelde diameter van 15 cm; halverwege de lengte gebruikt

In de Wet Bosbeheer van 1992 en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluiten zijn niet dezelfde categorieën van KHW genoemd, zoals bekend bij de producenten en gebruikers. Enkele assortimenten als draadpalen en crematiepalen zijn gecombineerd in deze wetsproducten.

Daarnaast worden in de Ministeriële beschikking no. 1971/98 van 1998 met betrekking tot het heffen van retributie op KHW assortimenten genoemd die bijna niet meer verhandeld worden. Hieronder vallen bijv.

voor het vastmaken van visfuiken en -netten.

Draadpalen: manueel gespleten ontbasten houtenpalen, voornamelijk geproduceerd van de houtsoort Walaba (*Eperua falcata*) bij voorkeur de lengte tussen 2,0 en 4,5 m en een rug afmeting van 5 cm breed.

Crematiepalen: brandhout voor traditionele open lucht crematie, van de houtsoort Walaba (*E. falcata*) met standaard demensies van 1,35 en 2,35 m lengte en een rug afmeting van 5 cm breed.

Houtskool: het resultaat verkregen uit een scheikundige krakingsproces van hout, dat gebruikt wordt voor o.a. het koken, het barbecueën en het kweken van orchideeen.

Brandhout: voor eigen gebruik verzameld hout om te koken.

Shingles: een dun langwerpig stuk hout, meestal van Walaba (*E. falcata*) wordt gebruikt als dakbedekking.

stuttenhout dat gebruikt wordt in de bauxietsector en roerstokken die in het verleden werden gebruikt in de aluminium smelterij te Paranam.

**Tabel : Gemiddelde jaarproductie en staatsinkomsten van KHW
gebaseerd op bosbouwstatistieken van SBB 2000-2008**

	KHW Handelsnaam	KHW naam volgens beschikking no. 1971/98	Registratie Eenheid voor retributie	Tarief per eenheid (in SRD) ¹⁾	Gemiddelde jaarproductie 2000-2008	Gemiddelde staatsinkomsten (in SRD)
1	Bonenstaken	Bonenstaken	stuk	0,005	323.000	1.615,00
2	Tomatenstokken	Bonenstaken	stuk	0,005	8.200	41,00
3	Kraaienpoten	Licht constructie hout, stuttenhout en roerstokken	stuk	0,050	24.300	1.215,00
4	Sparrenhout	Licht constructie hout, stuttenhout en roerstokken	stuk	0,050	6.100	305,00
5	Stuttenhout	Licht constructie hout, stuttenhout en roerstokken	stuk	0,050	900	45,00
6	Roerstokken	Licht constructie hout, stuttenhout en roerstokken	stuk	0,050	900	45,00
7	Fuikstokken	Licht constructie hout, stuttenhout en roerstokken	stuk	0,050	800	40,00
8	Draadpalen	Draadpalen groter dan 2,40 m	stuk	0,100	70.000 (50% van het totaal	7.000,00
9	Crematiehout	Draadpalen groter dan 2,40 m	stuk	0,050	70.000 ²⁾ (50% van het totaal	3.500,00
10	Houtskool	Houtskool	Zak van ≈ 25 kg	0,100	8.100	810,00
11	Brandhout	Brandhout	Stapel meter	0,100	1.000	100,00
12	Shingels	Shingels	stuk	0,005	0	0,00
13	Dwarsliggers	Dwarsliggers	stuk	0,250	0	0,00
						14.716,00

¹⁾ In deze tabel is de Surinaamse Dollar (SRD) als munteenheid opgenomen. De munteenheid die genoemd is in beschikking no. 1971/ 98, de Surinaamse Gulden (SRG) is gewijzigd in 2003. SRG 1000 = SRD 1.

²⁾ Een schatting aangezien in de SBB statistieken er geen verschil gemaakt wordt tussen ‘draadpalen’ en ‘crematiehout’.

Registratie en retributie

De SBB registreert de houtproducten als volgt:

Rondhout: rondhout geoogst voor commerciële benutting vanuit in vergunning uitgegeven productie bossen (concessie, gemeenschapsbos etc.) en wel op basis van een goedgekeurd exploitatieplan van de SBB, met diameters van niet minder dan 35 cm op borsthoogte (1,30 m).

Paalhout: middelmatige afmeting van blokken die voor commerciële doeleinden worden geoogst vanuit in vergunning uitgegeven bossen, met een diameter op borsthoogte die varieert van 15 cm tot 35 cm.

Gezaagd hout geproduceerd met de motorkettingzaag: in het bos geproduceerd gezaagd hout met de motorkettingzaag met of zonder toepassing van de geleider.

Kleine houtwaren: deze categorie omvat een reeks van houtproducten die verzameld en verwerkt zijn vanuit verschillende soorten bossen en van struiken en bomen tot een diameter van 15 cm op borst hoogte, voor commerciële aanwending.

De vaststelling van retributie op Rond- en Paalhout vindt plaats op basis van volume (per m³). Bij het produceren van gezaagd hout met een motorkettingzaag is er sprake van een rendement van 50%. De vaststelling van retributie op de KHW vindt plaats op basis van de hoeveelheid.

Voortzetting van het onderzoek naar KHW

Initiële studies uitten het vermoeden dat de werkelijke productie van KHW veel hoger is dan datgene wat geregistreerd wordt door SBB.

Ter verkrijging van betere inzichten in de mate van productie, bewerking en handel in KHW, is verder onderzoek noodzakelijk.

1. Er moet rekening mee gehouden worden dat de officiële cijfers van de verdiensten gebaseerd zijn op onvolledige productie data en achterhaalde tarieven. Gemeenschappelijke belangen van alle actoren bij de productie en handel van de KHW, de sociaal-economische effecten en de bijdrage ervan voor de urbane gemeenschappen genieten prioriteit.

2. KHW worden geproduceerd van een beperkt aantal houtsoorten. Ongelimiteerde productie van KHW op een onevenwichtige wijze kan resulteren in de uitroeiing van deze houtsoorten en verlies van de hieraan gelieerde biodiversiteit. Sommige producenten hebben nu al te kampen met het moeilijk kunnen vinden van de houtsoorten waarvan

bepaalde KHW worden geproduceerd. Het oogsten van KHW zal om die redenen planmatig aangepakt moeten worden waarvoor nader onderzoek nodig is.

3. Bosbeheer planning betreft slechts het vellen van rondhout met een diameter groter dan 35 cm. Tijdens het vellen en slepen worden veel jonge planten, waaruit KHW worden geproduceerd, vernietigd. De productie van KHW zal om die redenen opgenomen moeten worden in de management- en productieplannen. KHW zouden misschien vóór het vellen van bomen geoogst kunnen worden.

